

Előszó

Tisztelt Olvasó, 2011. március 16-án fogadta el az Országgyűlés a Nemzeti Közzolgálati Egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvényt, amelyet március 28-án hirdettek ki. 2012. január 1-jén kezdte meg Egyetemünk a működését, és 2012 szeptemberében indultak az első „teljesen saját” évfolyamok. Az Egyetem alapításának körülményei köthetők dátumokhoz, kiemelkedő eseményekhez, az alapítástörténetet (annak bonyolult összefüggérendszerét) azonban az abban részt vevők visszaemlékezései alapján láthatjuk teljes egészében. Jelen kötet arra vállalkozik, hogy a Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) alapításában főszerepet vállalók közül kilenc személyiség visszaemlékezéseit adja közre. Mint minden jelentős történelmi eseménynek, így ennek is vannak olyan részletei, amelyek hagyományos iratanyagokból sosem kerülnének felszínre. A szándékok, lehetőségek, kényszerek szövevényéből bontakozik ki az a történet, amely immár tíz éve a Nemzeti Közzolgálati Egyetem története. Ha meg akarjuk ismerni ennek minden lényeges összetevőjét, a főszereplőkhöz kell fordulnunk. Egy egyetem története alapvetően az egyetemi polgárok személyes történeteiből épül fel, így az alapítás kapcsán megkerülhetetlen az „alapító atyák” elbeszélése. Az interjúk során tehát az alapítástörténetre összpontosítottunk, de szinte minden esetben szóba került az elődintézmények és az interjúalanyok sorsa az NKE integrációjáig, illetve kitekintettünk az alapítás óta eltelt időre is, az Egyetem első tíz évére.

Tisztában vagyunk vele, hogy az interjúalanyok körét tovább lehetne bővíteni, hiszen jóval többen vettek részt az NKE integrációjának a munkájában, a döntés-előkészítésben, a különböző szakbizottságok tevékenységében, akik mind-mind értékes információkkal tudnának szolgálni a kérdésre vonatkozóan. Jelen kötetben a kilenc – megítélésünk szerint – legfontosabb szereplővel készített interjút adjuk közre (a Fenntartói Testület első tagjai, az elődintézmények utolsó és az új Egyetem első vezetői), nem mondva le arról, hogy a későbbiek során folytatjuk az alapítástörténeti interjúk készítését.

Hangsúlyozni kell, hogy az itt olvasható interjúk két periódusban készültek: öt (Gál András Leventével, Horváth Józseffel, Janza Frigyessel, Kis Norberttel, Sárkány Istvánnal) még 2017-ben, a másik négy (Imre Miklóssal, Padányi Józseffel, Patyi Andrással, Szarka Gáborral) 2022-ben. A két időpont között több jelentős változás is bekövetkezett az NKE életében, amelyek nyilvánvalóan megjelennek az interjúkban. A legjelentősebb a fenntartói struktúra megváltozása volt. A Fenntartói Testület 2018-ban megszűnt. 2018. augusztus 15-től az Egyetem fenntartói jogait a Miniszterelnökség kizárólagosan gyakorolja. Ezzel egyidejűleg létrejött az Egyetem mellett működő Tanácsadó Testület, amelynek tagjai az igazságügyért, a honvédelemért, az oktatásért, a külpolitikáért és a rendészetért felelős miniszterek. A miniszterek

képviselétét (az egykori Fenntartói Testülethez hasonlóan) az általuk kijelölt megbízottjuk is elláthatja. A 2017-es interjúkban, értelemszerűen, a Fenntartói Testületre még mint működő intézményre utalnak az interjúalanyok – e tényre a szövegekben külön nem utaltunk, csupán itt, a bevezetőben szeretnénk felhívni rá a figyelmet. A két interjúsorozat között eltelt öt év ugyan nem hosszú idő, egy alakulóban lévő, pontos határait kereső Egyetem életében mégis jelentős. A struktúraváltás nyomai mellett a gondos olvasó további, a mai viszonyoktól eltérő állapotokra utaló megjegyzéseket is találhat a beszélgetésekben. Ahol az értelmezés megkönnyítése céljából szükségesnek találtuk, szögletes zárójelben utaltunk az események időpontjára.

A címek után minden esetben megadtuk az interjú készítésének helyszínét és időpontját, valamint az interjúalanyok az egyetemalapítás idején betöltött, ahhoz kapcsolódó funkcióit. A pályafutások további részletei rendszerint szóba kerültek a beszélgetések során. Egyéb jegyzetekkel csak nagyon indokolt esetben törtük meg a szöveget. Amennyiben egy-egy kérdésre a szöveggörnyezet megadja a választ, eltekintettünk a további magyarázó megjegyzések hozzáfűzésétől. A sokszor használt rövidítésekhez rövidítésjegyzéket készítettünk.

Az interjúkban többször szóba kerülnek azok a jogszabályok, amelyek révén létrejött és megkezdte működését az NKE: a 1278/2010. (XII. 15.) kormányhatározat; a 2011. évi XXXVI. törvény; a 2011. évi CXXXII. törvény. Azon túlmenően tehát, hogy ezek az egyetemalapítás alapidokumentumai, az is indokolta a kötetben való újraközlésüket, hogy az interjúk értelmezéséhez fontos segítséget nyújthatnak.

A 2022. január 1-jétől immár közlevéltárként működő egyetemi levéltárnak nem titkolt célja, hogy egyetemtörténeti kutatóműhelyként is szerepet vállaljon az NKE életében. Ennek első produktuma e kötet, és benne Toldi Lóránt kollégánk tanulmánya, amely a védelmi és közszolgálati felsőoktatás 1990 utáni integrációs kísérleteinek tudományos igényű feldolgozását nyújtja, elsődlegesen a politikaképzés helyeire és fórumaira koncentrálna.

Az interjúgyűjtemény létrejöttében elvülhetetlen érdemei vannak az NKE (akkor még az egyetemi könyvtár keretein belül működő) levéltára néhány egykori dolgozójának. Mindenekelőtt Szécsényi Mihálynak, aki a kötet egyik kezdeményezője, első koncepciójának megalkotója volt. A 2017-es interjúkat (Toldi Lóránttal közösen) ő készítette, majd nyugállományba vonulása után, az ügy és a téma által inspirált oltahatatlan munkakedvvel a 2022-es folytatásban is részt vett. Köszönet illeti a levéltár egykori munkatársait, Cserhádi Katalint és Üveges Bencét, akik az interjúk gépeléséből vették ki a részüket. Végezetül köszönettel tartozunk a Nemzeti Közszolgálati Egyetem mindazon munkatársainak – különösen a tudományos rektorhelyettesnek és a Ludovika Egyetemi Kiadónak –, akik segítették e kiadvány elkészítését!

A szerkesztők